

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 225.079 van 14 oktober 2013
in de zaak A. 205.007/IX-8050**

In zake: Lien APER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christiaan Goris
kantoor houdend te 3128 Tremelo
Baalsebaan 183
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW DON BOSCO ONDERWIJSCENTRUM
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Bergé
kantoor houdend te 3000 Leuven
Naamsestraat 165
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 mei 2012, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van 29 maart 2012 van de delibererende klassenraad van het Don Bosco-Instituut ASO te Haacht, 6 humane wetenschappen, waarbij aan Lien Aper een oriënteringsattest C wordt toegekend.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij en de verwerende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 23 september 2013.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tina Van der Seype, die *loco* advocaat Christiaan Goris verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Pieterjan Osaer, die *loco* advocaat Jan Bergé verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2009-2010 als leerling ingeschreven in het tweede leerjaar van de derde graad, studierichting humane wetenschappen, aan het Don Bosco-Instituut te Haacht.

Verzoekster is dat schooljaar veelvuldig – medisch gestaafd – afwezig. Zij neemt aan geen enkele examenreeks deel en er zijn slechts volledige punten beschikbaar voor de eerste periode dagelijks werk.

3.2. Op 28 juni 2010 kent de delibererende klassenraad verzoekster een oriënteringsattest C toe. De notulen van die klassenraadsvergadering vermelden volgende motivering:

“We hebben onvoldoende gegevens voor alle vakken.
Ze heeft geen enkele examenreeks afgelegd.”

Op 29 juni 2010 maken de ouders van verzoekster per e-mail hun bezwaren over aan de directeur. Zij dringen erop aan om verzoekster de mogelijkheid te geven om in augustus examens af te leggen.

Op vraag van de directeur heeft vervolgens de delibererende klassenraad opnieuw vergaderd op 30 juni 2010 en de beslissing om aan verzoekster een oriënteringsattest C toe te kennen bevestigd.

Na een nieuw overleg met de directeur deelt deze laatste op 2 juli 2010 aan verzoekster mee “dat de elementen die aangebracht werden, geen nieuwe bijeenkomst van de delibererende klassenraad rechtvaardigen”.

Met een brief van 8 juli 2010 tekent verzoekster beroep aan bij de beroepscommissie.

De beroepscommissie adviseert om de klassenraad niet opnieuw samen te roepen.

Op 24 augustus 2010 beslist het schoolbestuur het advies van de beroepscommissie bij te vallen en de delibererende klassenraad niet opnieuw samen te roepen.

3.3. Verzoekster bestrijdt de beslissing van het schoolbestuur met een annulatieberoep bij de Raad van State. In zijn arrest nr. 219.707 van 12 juni 2012 stelt de Raad van State vast dat verwerende partij na kennisname van het voor haar ongunstige auditoraatsverslag, op 15 maart 2012 beslist heeft om de

over verzoekster delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen en verwerpt de Raad het beroep, aangezien verzoekster geen belang meer staat bij haar beroep.

3.4. De delibererende klassenraad beslist op 29 maart 2012 om aan verzoekster andermaal een C-attest toe te kennen. Die beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Ingevolge de beslissing van de raad van bestuur van het Don Bosco Onderwijscentrum vzw d.d. 15 maart 2012 om de delibererende klassenraad betreffende Lien Aper, in het schooljaar 2009-2010 leerlinge van het 2^e leerjaar van de derde graad Humane wetenschappen aso, opnieuw samen te roepen;

Verwijzend naar [...] het verslag van de auditeur van de Raad van State gedateerd op 24 februari 2012;

Verwijzend naar de cijfergegevens opgenomen in het rapport van Lien Aper;

Overweegt de delibererende klassenraad als volgt;

Eerst wil de delibererende klassenraad antwoorden op de vraag of de leerling in aanmerking komt voor bijkomende proeven;

Artikel 37, § 2 van het Organisatiebesluit bepaalt dat de beslissingen over het al dan niet slagen van leerlingen in beginsel op 30 juni van het betrokken schooljaar worden genomen, maar dat deze termijn voor ‘individuele gevallen’ kan worden verlengd tot uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgende schooljaar;

In het auditorsverslag wordt vermeld dat het enkel aan de delibererende klassenraad toekomt om te beoordelen of hij aan het normale einde van het schooljaar over voldoende informatie beschikt om [over] het al dan niet slagen van een leerling te beslissen, dan wel of ontbrekende of niet eenduidige informatie nuttig kan worden aangevuld of opgehelderd door de leerling aan één of meer bijkomende proeven te onderwerpen;

De delibererende klassenraad is van oordeel dat het toekennen van bijkomende proeven de uitzondering vormt;

De delibererende klassenraad vult zijn discretionaire bevoegdheid als volgt in; eerst onderzoekt hij of er sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die bijkomende proeven kunnen verantwoorden; daarna onderzoekt hij of de – in dit geval – ontbrekende informatie nuttig kan worden aangevuld door de leerling te onderwerpen aan één of meer bijkomende proeven;

Wat de uitzonderlijke omstandigheden betreft stelt de delibererende klassenraad vast dat Lien Aper tijdens het schooljaar 2009-2010 veelvuldig afwezig was, nl. 76 dagen gewettigde afwezigheid, waardoor in de loop van het schooljaar nagenoeg geen cijfergegevens konden worden verzameld wat het dagelijks werk betreft; enkel voor de maanden september en

oktober beschikt de delibererende klassenraad over representatieve cijfergegevens wat het dagelijks werk betreft;

Tijdens het schooljaar 2009-2010 nam Lien Aper aan geen enkele examenreeks deel; de delibererende klassenraad beschikt bijgevolg over geen enkele indicatie wat de verwerking van grote leerstofgehelen betreft;

De veelvuldige afwezigheden waarvan sprake waren gewettigde afwezigheden wegens medische redenen; in de loop van het schooljaar heeft de school altijd geprobeerd zoveel als mogelijk rekening te houden met haar medische toestand en in de begeleiding alle kansen geboden om leerstof bij te werken, taken te maken en toetsen af te leggen; daarnaast was er ook sprake van een pestproblematiek waar door de school heel wat inspanningen werden geleverd om deze op te lossen; ondanks deze inspanningen, op diverse vlakken, liggen er nauwelijks resultaten voor die de delibererende klassenraad in zijn beoordeling kan betrekken;

Gezien de veelvuldige afwezigheden wegens medische redenen, en de voorliggende pestproblematiek, is de delibererende klassenraad van oordeel dat er in hoofde van Lien Aper sprake is van een uitzonderlijke situatie die bijkomende proeven kan verantwoorden;

Daarna onderzocht de delibererende klassenraad de vraag of de ontbrekende informatie nuttig kan worden aangevuld door het opleggen van één of meer bijkomende proeven;

De delibererende klassenraad stelt vast dat Lien Aper tot het einde van het schooljaar regelmatig afwezig bleef wegens medische redenen; de delibererende klassenraad meent hieruit te kunnen afleiden dat haar medische toestand niet in gunstige zin evolueerde;

Verder stelt de delibererende klassenraad vast dat, gegeven het feit dat er nagenoeg geen cijfergegevens voorliggen wat het dagelijks werk betreft en er geen cijfergegevens voorliggen wat de examenreeksen betreft, nagenoeg alle gegevens die een indicatie zouden kunnen geven over het behalen van de leerplandoelstellingen van het 2^e leerjaar van de derde graad Humane wetenschappen aso zouden moeten worden bekomen via bijkomende proeven;

In dat geval zouden bijkomende proeven moeten opgelegd worden voor de volgende vakken: (aardrijkskunde, Engels, Frans, geschiedenis, godsdienst, natuurwetenschappen, Nederlands en wiskunde die tot de basisvorming van Humane Wetenschappen aso behoren en voor cultuurwetenschappen en gedragswetenschappen die tot het specifiek gedeelte van Humane Wetenschappen aso behoren); dit vakkenpakket vertegenwoordigt 25 lestijden per week (t.o.v. 32 lestijden in totaal); voor geen enkel van deze vakken werd in de loop van het schooljaar een examen afgelegd; indien de delibererende klassenraad hieruit een meer beperkte selectie zou maken, zou hij, mede gezien het studiecurriculum van Lien Aper (cf. infra), niet meer over de noodzakelijke gegevens beschikken om de deliberatievraag te kunnen beantwoorden en haar geslaagd te kunnen verklaren voor het geheel van de vorming in de studierichting Humane wetenschappen aso;

Gezien het grote aantal vakken waarvoor bijkomende proeven zouden moeten worden opgelegd en gezien het quasi totale gebrek aan andere ge-

gevens is de delibererende klassenraad van oordeel dat het niet mogelijk is om nuttig bijkomende informatie te verwerven via bijkomende proeven; Om deze redenen is de delibererende klassenraad van oordeel dat het niet opportuun is bijkomende proeven toe te kennen aan Lien Aper;

Nu de delibererende klassenraad de vraag naar bijkomende proeven negatief heeft beantwoord, is hij wettelijk verplicht de deliberatievraag te beantwoorden t.a.v. Lien Aper; haar veelvuldige, maar gewettigde, afwezigheden brachten immers het statuut van regelmatige leerling niet in gedrang; de delibererende klassenraad kan deze verplichting niet langs zich neerleggen en beschikt niet over de mogelijkheid om 'geen' beslissing te nemen en heeft, nu de vraag naar bijkomende proeven werd afgewezen, bijgevolg enkel de keuze tussen het toekennen van een oriënteringsattest A of C;

Naast het gebrek aan gegevens die een indicatie geven over het al dan niet behaald hebben van de leerplandoelstellingen, en de onmogelijkheid om deze gegevens te verwerven via bijkomende proeven, verwijst de delibererende klassenraad naar het studiecursus van Lien Aper;

Lien Aper is na de kerstvakantie van het schooljaar 2008-2009 op sterk advies van de begeleidende klassenraad van het 1^e leerjaar van de tweede graad Latijn - moderne talen aso overgeschakeld naar de richting Humane wetenschappen aso. Dit advies was ingegeven door de begeleidende klassenraad van 18 december 2008 op basis van een tekort voor geschiedenis (48%), Latijn (40%), wetenschappen (47%) en klassieke vorming (46%). In juni 2009 heeft zij maar voor 4 vakken (Engels, Esthetica, Lichamelijke opvoeding en wiskunde) examen afgelegd. In augustus heeft zij dan bijkomende proeven afgelegd voor de vakken Duits (59%), wetenschappen (54%), cultuurwetenschappen (70%) en gedragswetenschappen (62%). Deze resultaten waren behoorlijk waardoor de delibererende klassenraad toen besliste een oriënteringsattest A toe te kennen; blijft echter de vaststelling dat zowel de verandering van studierichting in de loop van het schooljaar, als de toekenning van bijkomende proeven, aangeven dat het studiecursus van Lien Aper niet vlekkeloos verliep; voor een aantal vakken heeft zij in de richting Humane wetenschappen aso in het 1^e en 2^e leerjaar van de derde graad geen enkel examen afgelegd. Het gaat dan [...] m.n. om de vakken aardrijkskunde, Frans, geschiedenis, godsdienst en Nederlands;

Om deze redenen is de delibererende klassenraad van oordeel dat de deliberatievraag negatief moet beantwoord worden en wordt aan Lien Aper een oriënteringsattest C toegekend."

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep.

Volgens haar slaagt verzoekster er niet in blijk te geven van een actueel of een zeker nadeel (of belang), aangezien zij inmiddels niet langer is ingeschreven bij de onderwijsinstelling van verwerende partij en de bestreden beslissing daarenboven niet meer relevant is voor het studietraject van verzoekster, aangezien ze betrekking heeft op een gebeurtenis in het schooljaar 2009-2010 – inmiddels ruim twee schooljaren geleden.

Verwerende partij ziet niet in hoe een leerling die als nadeel aanvoert ten gevolge van een C-attest een schooljaar verloren te hebben, wat een “verleden karakter” vertoont, nog een actueel belang kan hebben. De vernietiging van de bestreden beslissing kan geen einde stellen aan een dergelijk nadeel.

Voorts betoogt verwerende partij dat de bestreden beslissing van 29 maart 2012 dateert en geen invloed kan hebben op het al dan niet verliezen van een schooljaar “uit een relatief ver verleden”. Verwerende partij meent dat om dezelfde redenen een vernietiging van de bestreden beslissing aan verzoekster geen voordeel kan opleveren.

5. Verzoekster repliceert hierop dat zij alleen al door het verlies van een schooljaar als gevolg van het C-attest haar moreel belang bij het beroep blijft behouden. Zij betoogt verder dat de bestreden beslissing haar toekomst blijft hypothekeren doordat zij er haar hele verdere leven mee zal worden geconfronteerd het secundair onderwijs niet binnen het normaal voorziene traject te hebben afgerond.

Beoordeling

6. Zoals de Raad van State nog recent heeft uiteengezet in zijn arrest nr. 218.919 van 17 april 2012 inzake D’Helft, ontleent een leerling aan het verlies van een schooljaar dat met het niet-geslaagd verklaren gepaard gaat een gekwalificeerd moreel nadeel dat haar belang bij het beroep schraagt en in beginsel blijft dienen.

Dat verzoekster niet langer als leerling is ingeschreven in de onderwijsinstelling van verwerende partij of dat zij intussen het einddiploma al heeft behaald, verandert daar niets aan.

De uiteenzetting van verwerende partij brengt geen concrete gegevens bij op grond waarvan in de voorliggende zaak van dit uitgangspunt afgeweken zou moeten worden.

Verzoekster geeft aldus blijk van het vereiste belang.

7. De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

8. Verzoekster voert in het inleidend verzoekschrift vijf middelen tot vernietiging aan.

A. Eerste middel

9. In een eerste middel voert verzoekster de schending aan van artikel 37, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ (hierna: het organisatiebesluit).

In haar laatste memorie evenwel, verklaart verzoekster dat zij niet langer aandringt op dit middel, dat zij daarenboven ‘ongegrond’ noemt, zodat de Raad hierop niet hoeft in te gaan.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

10. In een tweede middel voert verzoekster de schending aan van de artikelen 5 en 57 van het organisatiebesluit.

Zij doet gelden dat de delibererende klassenraad niet voldoende rekening heeft gehouden met alle concrete gegevens van het leerlingendossier en dat, meer bepaald, te weinig aandacht werd besteed aan haar ernstige mentale en lichamelijke toestand als gevolg van de pesterijen.

Zij betoogt voorts dat de beslissing om haar onmiddellijk een oriënteringsattest C te geven zonder de mogelijkheid bijkomende proeven af te leggen, “een beslissing uit[maakt] die, ondanks de ruime discretionaire bevoegdheden van de klassenraad, onbegrijpelijk is”.

Verzoekster merkt nog op dat zij voordien steeds goede resultaten had en de vaste wil had om verder te studeren aan de universiteit: zij had al een kot gehuurd en stond in contact met de studieadviseur van de universiteit.

11. Verzoekster voegt in haar memorie van wederantwoord daaraan toe dat, wat het aantal bijkomende proeven betreft, verwerende partij “zeker nog enkele vakken [zou] kunnen schrappen en de bijkomende proeven beperken tot de hoofdvakken van de door haar gevolgde richting”.

Beoordeling

12.1. De over verzoekster delibererende klassenraad oordeelt in de bestreden beslissing dat “[g]ezien de veelvuldige afwezigheden wegens medische redenen, en de voorliggende pestproblematiek [...] er in hoofde van [verzoekster] sprake is van een uitzonderlijke situatie die bijkomende proeven kan verantwoorden”.

In welke mate verzoekster de door haar aangevoerde toestand nog meer erkend en belicht wil zien door de klassenraad, maakt zij niet duidelijk.

12.2. In die mate is het middel ongegrond.

13.1. Als verzoekster de beslissing om haar geen bijkomende proeven toe te kennen spijs de ruime discretionaire bevoegdheid van de delibererende klassenraad niettemin “onbegrijpelijk” noemt, refereert zij aldus aan een eventuele schending van het redelijkheidsbeginsel, en mag naar het vijfde middel worden verwezen. Verzoekster verduidelijkt evenwel niet hoe deze grief – die bovendien niet nader wordt toegelicht – verband houdt met de in het tweede middel aangevoerde schending van de artikelen 5 en 57 van het organisatiebesluit.

Verzoekster maakt evenmin duidelijk hoe haar intentie om universitaire studies aan te vatten en de concrete stappen die zij daartoe al had ondernomen, van invloed moest zijn op de beoordeling of zij het bedoelde schooljaar met vrucht heeft beëindigd.

13.2. Deze aspecten van het middel zijn onontvankelijk.

14.1. Dat een leerling eerdere studiejaren met vrucht heeft beëindigd, levert niet het bewijs dat die leerling ook het lopende studiejaar moet slagen. Studieresultaten in het verleden bieden geen garantie voor de toekomst.

In de veronderstelling echter dat verzoekster voordien steeds goede resultaten had in het secundair onderwijs – stelling die wordt genuanceerd in de bestreden beslissing – kan dit voor de klassenraad wel een knipperlicht zijn waarmee hij rekening houdt om eventueel te besluiten dat de resultaten die thans van de leerling voorliggen geen betrouwbaar of geloofwaardig beeld geven van het kennen en kunnen van de bedoelde leerling en dat er, bijgevolg, reden is om zijn beslissing over het al dan niet slagen van de leerling uit te stellen om door middel van bijkomende proeven aanvullende informatie in te winnen.

14.2. In de voorliggende zaak evenwel heeft de klassenraad reeds om andere, hiervóór aangehaalde redenen erkend dat er uitzonderlijke omstandigheden aanwezig zijn die bijkomende proeven kunnen verantwoorden. Er was, met andere woorden, voor de delibererende klassenraad geen reden om daartoe ook nog de vroegere resultaten van verzoekster in overweging te nemen.

Bij dit aspect van haar grief heeft verzoekster geen belang.

14.3. In die mate is het middel eveneens onontvankelijk.

15. De grief dat verwerende partij de bijkomende proeven kon beperken tot de hoofdvakken is onontvankelijk: ze wordt door verzoekster slechts voor het eerst – en dus laattijdig – aangevoerd in de memorie van wederantwoord en daarenboven legt zij niet het verband tussen deze grief en de in het middel aangevoerde schending van de artikelen 5 en 57 van het organisatiebesluit.

16. Het tweede middel, voor zover ontvankelijk, is niet gegrond.

C. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

17. In een derde middel noemt verzoekster de motiveringsverplichting geschonden. Zij betoogt:

“De delibererende klassenraad heeft niet voldaan aan deze bijzondere motiveringsverplichting. Zo wordt er enkel melding gemaakt van het feit dat verzoekster aan geen enkele examenperiode heeft deelgenomen waardoor de school geen representatief beeld heeft over de mogelijkheid voor verzoekster om de leerplandoeleinden te bereiken.

Een beroepsprocedure die enig nut wil hebben dient er nochtans op gericht te zijn om de klachten en de argumenten van een leerling te onderzoeken. Verzoeker diende ergens in de loop van de beroepsprocedure een antwoord op haar klachten te vinden. Verzoekster vindt echter geen voldoende antwoorden op haar essentiële vragen in verband met de motivering van het C-attest. Zo wordt er niet ingegaan op het feit dat verzoekster haar resultaten de vijf jaren voordien goed waren, wat ook geldt voor haar cijfers dagelijks werk van het voorbije schooljaar, noch op het feit dat verzoekster met een C-attest in hetzelfde jaar van de pesters terechtkomt. Daarnaast wordt er ook amper ingegaan op de uitzonderlijke omstandigheden die hier voorhanden zijn, namelijk de pesterijen. Met één zin wordt daarvan melding gemaakt: ‘Dat akte wordt genomen van de pesterijen gericht aan Lien’. Er wordt verder niet ingegaan op de ernst van deze pesterijen, noch op de weerslag dat dit heeft op de psychische en fysische toestand van verzoekster. Er kan dus aangenomen worden dat verzoekster niet de antwoorden heeft gekregen die zij in het kader van de beroepsprocedure van een zorgvuldig handelend bestuur mocht verwachten en die, in voorkomend geval, tot een anders luidende beslissing zouden kunnen leiden.”

Beoordeling

18. Verzoekster heeft dit middel blindelings overgeschreven uit haar eerste verzoekschrift. Zij gaat er also aan voorbij dat in de thans voorliggende beslissing door de delibererende klassenraad wél wordt vastgesteld dat verzoekster niet aan de examens heeft deelgenomen, dat hij erkent dat er in beginsel redenen zijn om bijkomende proeven toe te laten, dat hij concreet motiveert waarom hij toch niet daartoe besluit en dat hij daarbij mede rekening houdt met het gelopen schoolparcours van verzoekster.

Op al die motieven dan weer, heeft verzoekster in het middel geen kritiek. Zij onderneemt daartoe slechts voor het eerst een poging in haar laatste memorie, wat laattijdig is.

Voorts ziet de Raad van State niet welk voordeel verzoekster bijkomend erbij kan hebben, mocht de klassenraad nog meer omstandig hebben stilgestaan bij de pesterijen dan zoals hij het in de bestreden beslissing deed. Zoals reeds is opgemerkt bij de bespreking van het tweede middel, erkent de klassenraad de “voorliggende pestproblematiek” samen met de afwezigheden van verzoekster wegens medische redenen als “een uitzonderlijke situatie die bijkomende proeven kan verantwoorden”.

De redenen waarom aan verzoekster vervolgens de gunst van de bijkomende proeven niet is toegestaan worden in het kader van dit middel, als gezien, niet bekritiseerd. In zoverre die redenen de wettigheidskritiek doorstaan – of er zelfs niet aan worden onderworpen – en aldus het weigeren van bijkomende proeven staven, is het zonder belang dat niet formeel zou zijn geantwoord op de grief dat door het C-attest verzoekster “in hetzelfde jaar [als] de pesters terechtkomt”. Van een klassenraad wordt niet verwacht dat hij ook afzonderlijk op dergelijke argumenten, die een leerling op het vlak van de resultaten geen onmiddellijk voordeel opleveren, antwoordt.

19. Het middel is ongegrond.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

20. In een vierde middel wordt de schending aangevoerd van het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekster benadrukt dat zij niet beweert zonder meer aanspraak te maken op een A-attest, maar dat zij bijkomende proeven wenste af te leggen om zo de kans te verwerven alsnog geslaagd te worden verklaard. Als reden waarom de mogelijkheid om herexamens af te leggen werd geweigerd, geeft verwerende partij aan dat bijkomende proeven niet dienen om een volledig jaartekort op te vullen. Ook wordt uitgegaan van de loutere stelling dat het niet opportuun werd beoordeeld om bijkomende proeven te organiseren omdat vele vakken moesten worden opgenomen in die proeven. Die beperking van bijkomende proeven vindt volgens verzoekster geen steun in het schoolreglement, noch in enige andere regelgeving met algemene strekking.

Verzoekster erkent dat er geen recht op bijkomende proeven bestaat, maar wijst erop dat er zich uitzonderlijke omstandigheden kunnen voordoen die bijkomende proeven rechtvaardigen; het typevoorbeeld daarvan is, volgens verzoekster, een langdurige ziekte. Te dezen heeft de klassenraad zelf aangehaald dat het onmogelijk is om op basis van de behaalde punten van het dagelijks werk te beslissen of verzoekster de leerplandoelstellingen heeft gehaald en dus kan er worden aangenomen dat hij zich geen voldoende beeld heeft kunnen vormen om zich met kennis van zaken uit te spreken. Er kan, volgens verzoekster, bezwaarlijk worden aangenomen dat de klassenraad zorgvuldig handelt wanneer hij zonder kennis van zaken een oriënteringsattest C toekent, zonder de mogelijkheid te bieden aan de betrokken leerling om bijkomende proeven af te leggen.

Ten slotte merkt verzoekster op dat ook de school zelf is tekortgeschoten in haar zorgvuldigheidsplicht, zodat de klassenraad op zijn beurt tekortschiet omdat hij geen rekening houdt met deze tekortkoming. Er wordt in het schoolreglement immers melding gemaakt van de mogelijkheid tot vrijstelling van vakken of tijdelijk onderwijs aan huis bij ziekte. Hoewel de ouders van verzoekster in hun contacten met de school regelmatig vroegen naar een oplossing – er werd uitdrukkelijk gevraagd naar een privéleraar en naar een

aanpassing van het schoolprogramma – is de school hier echter nooit op ingegaan.

Beoordeling

21. In beginsel wordt van de delibererende klassenraad verwacht dat hij op het einde van het schooljaar een beslissing neemt over het al dan niet slagen van een leerling. Tot een uitgestelde beslissing wordt slechts in uitzonderlijke omstandigheden overgegaan; uitgestelde proeven zijn geen recht van de leerling.

22. Reeds bij herhaling is hiervóór opgemerkt dat de klassenraad uitdrukkelijk erkent dat de concrete situatie van verzoekster behartenswaardig is en van aard om tot eventuele bijkomende proeven te beslissen.

In die mate kan de klassenraad moeilijk worden verweten dat hij onzorgvuldig handelt.

23. De beslissing over het al dan niet slagen van een leerling, ingegrepen de vraag omtrent bijkomende proeven, moet steeds het concrete dossier van de leerling als grondslag hebben.

Verzoekster spreekt niet tegen dat zij aan geen enkele examenreeks heeft kunnen deelnemen en dat amper punten voorliggen van dagelijks werk.

Bezwaarlijk kan dan ook worden beweerd dat verzoekster op ook maar enige manier heeft kunnen aantonen dat zij het leerjaar “met vrucht” heeft beëindigd, wat luidens artikel 38 van het organisatiebesluit betekent, eensdeels, dat de leerling “in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt”, zodat zij “voldaan heeft voor het geheel van de vor-

ming van het betreffend leerjaar” en, anderdeels, dat zij “bekwaam wordt geacht [haar] studies voort te zetten”.

24. Verzoekster streeft na een en ander te kunnen rechtzetten door middel van bijkomende proeven. Zij betoogt dat de door de klassenraad overwogen beperking van het aantal op te leggen bijkomende proeven geen steun vindt in het schoolreglement of in andere reglementering. In de laatste memorie schrijft zij dan weer, bij het derde middel weliswaar, dat de klassenraad zich had kunnen beperken tot de hoofdvakken.

De Raad van State stelt vast dat de klassenraad bereidheid toont om de bijkomende proeven te beperken tot het vakkenpakket van de basisvorming en van het specifiek gedeelte van humane wetenschappen, samen 25 lestijden van de 32 lestijden per week.

Verzoekster toont niet aan welke onzorgvuldigheid erin schuilt om haar voor de overige zeven lestijden vrij te stellen van eventuele bijkomende proeven of welk belang zij erbij heeft de overeenstemmende vakken wel nog af te leggen.

Voorts gaat verzoekster voorbij aan een cruciaal gegeven, namelijk dat zij een leerling is in het tweede jaar van de derde graad ASO, zodat een beslissing dat zij met vrucht is geslaagd *ipso facto* inhoudt dat haar een diploma secundair onderwijs wordt gegeven. Mogelijkheden om in een volgend jaar nog remediërend te werken en daarmee rekening houden bij de beoordeling over het huidige jaar, zijn dus hoe dan ook uitgesloten. Daarenboven wijst de klassenraad erop dat verzoekster voor een aantal vakken – aardrijkskunde, Frans, geschiedenis, godsdienst en Nederlands – in de richting humane wetenschappen ASO in de derde graad geen enkel examen heeft afgelegd.

In die omstandigheden overtuigt verzoekster de Raad van State niet ertoe te besluiten dat de klassenraad onzorgvuldig en buiten de grenzen van

zijn beoordelingsvrijheid zou hebben gehandeld, door ervan uit te gaan dat hij voor een weloverwogen beslissing over het al dan niet slagen van verzoekster nood heeft aan resultaten voor alle vakken van het voormelde vakkenpakket. Verzoekster weerspreekt met andere woorden niet het motief van de klassenraad dat “indien de delibererende klassenraad hieruit een meer beperkte selectie zou maken, [...] hij, mede gezien het studiecurriculum van Lien Aper [...] niet meer over de noodzakelijke gegevens [zou] beschikken om de deliberatievraag te kunnen beantwoorden en haar geslaagd te kunnen verklaren voor het geheel van de vorming in de studierichting Humane wetenschappen aso”.

Ook gaat verzoekster voorbij aan de essentie van ‘bijkomende’ proeven, zoals door de klassenraad terecht opgemerkt: “nuttig bijkomende informatie te verwerven via bijkomende proeven.” Het gaat niet om examens voor de examencommissie secundair onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. De Raad ziet in de voorliggende, zeer specifieke situatie niet in hoe door middel van bijkomende proeven een gedragen beeld kan verschijnen van hetgeen aan een leerling op vlak van leerproces, vaardigheden, procesevaluatie en zo meer doorheen een gans schooljaar wordt aangeboden en waarop die leerling ook wordt geëvalueerd. Ook op dit punt overtuigt verzoekster de Raad niet om de zienswijze van de klassenraad onzorgvuldig te noemen.

Ten slotte heeft verzoekster geen kritiek op de vaststelling van de klassenraad dat zij tot het einde van het schooljaar regelmatig afwezig bleef wegens medische redenen en dat daaruit begrepen kon worden dat haar medische toestand niet in gunstige zin evolueerde.

Het komt niet als een schending van de zorgvuldigheidsplicht voor als de klassenraad daaraan de conclusie koppelt dat het niet opportuun is om verzoekster op te leggen op korte tijd bijkomende proeven voor het genoemde, ruime vakkenpakket op te leggen. Verzoekster, door erop te alluderen dat het volstond haar enkel de ‘hoofdvakken’ te laten afleggen, spreekt dit niet eens tegen.

25. Wat de vermeende tekortkomingen betreft op het vlak van begeleiding, herinnert de Raad eraan dat zulks mogelijk kan aantonen dat de school mede aansprakelijk is voor het minder gunstig resultaat, maar niet vermag aan te tonen dat dit resultaat ten onrechte als minder gunstig werd beschouwd. Het is immers één zaak of een leerling bewezen heeft de van haar verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die haar op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Zulks betekent dat, indien verzoekster de school terecht zou verwijten geen passende begeleiding te hebben aangeboden in de loop van het schooljaar, dat op zijn hoogst kan betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat van de leerling, maar niet dat dat resultaat gunstiger wordt.

Al betreft het een andere oorzaak, valt dezelfde bedenking te maken bij de pestproblemen. Mogelijk heeft de school slechts – met de woorden van verzoekster – een “minimale symbolische” inspanning geleverd om aan de pesterijen een einde te stellen. Mogelijk zijn de pesters door hun gedrag mede verantwoordelijk voor de afwezigheden van verzoekster en aldus, onrechtstreeks, voor haar (ontbrekende) studieresultaten. Het zorgt er evenwel niet voor dat de klassenraad van de weeromstuit ertoe verplicht is aan die resultaten voorbij te zien. Dat verzoekster bij een eventueel overzitten acuut met haar pesters geconfronteerd zou worden, vereist aangepaste maatregelen; een oordeel over het al dan niet toekennen van bijkomende proeven is daaraan echter vreemd.

26. Het middel is ongegrond.

E. Vijfde middel

Uiteenzetting van het middel

27. Het vijfde middel is geput uit de schending van het redelijkheidsbeginsel.

Verzoekster betoogt dat het “[g]ezien de goede resultaten in de eerste vijf jaren van het secundair onderwijs [...] en de onmogelijkheid om de lessen bij te wonen en de examens af te leggen buiten haar wil om, [...] ondenkbaar [is] dat enige andere zorgvuldig handelende klassenraad een gelijkaardige beslissing zou nemen”. Zij voegt daar nog aan toe dat “toch [mag] aangenomen worden dat, zelfs indien bijkomende proeven in principe niet dienen om een volledig jaartekort op te vangen, er in alle redelijkheid niet kan ontkend worden dat er in casu sprake is van uitzonderlijke omstandigheden die een uitzonderlijke situatie rechtvaardigen”. Verzoekster besluit dat de delibererende klassenraad het redelijkheidsbeginsel schendt doordat hij “een zieke leerling verhindert alle kansen te benutten om haar jaar met vrucht te beëindigen”, temeer daar dit het laatste jaar secundair onderwijs betreft en gezien de goede resultaten van de voorbije jaren.

Beoordeling

28. De Raad van State mag zich niet als een beroepsinstantie in de plaats van de delibererende klassenraad stellen voor de beoordeling van de examenresultaten of, zoals te dezen, het nemen van een uitgestelde beslissing. Zulks komt alleen de delibererende klassenraad toe en die beschikt daarbij over een – ruime – discretionaire beoordelingsbevoegdheid. Wie echter over een beoordelingsruimte beschikt, heeft in principe de mogelijkheid om tot uiteenlopende conclusies te komen die elk in die ruimte te situeren zijn en dus niet van willekeur en onredelijkheid getuigen. Dat uiteenlopende beslissingen denkbaar zijn die nochtans elk de toets van de redelijkheid doorstaan is nu eenmaal eigen aan de uitoefening van de genoemde vrijheid, die haar onderscheidt van de gebonden bevoegdheid.

De Raad van State kan als wettigheidsrechter een leerling niet beschermen tegen strenge beslissingen, alleen tegen onwettige beslissingen. Een beoordeling door de delibererende klassenraad mag door de Raad van State enkel voor onwettig worden gehouden indien blijkt dat die beslissing niet gedragen kan

worden, in rechte of in feite, door de er voor ingeroepen motieven of indien het om een beslissing gaat die dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon van een naar kennis en kunde redelijk bekwaam en naar feitelijk optreden redelijk handelend bestuur, dat niet te begrijpen valt hoe ze zelfs binnen die ruim geachte discretionaire bevoegdheid tot stand is kunnen komen.

In acht genomen hetgeen is overwogen bij de beoordeling van het vierde middel, overtuigt verzoekster niet dat de weigering om bijkomende proeven toe te staan dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon dat het categorisch ondenkbaar is dat enige andere klassenraad, geconfronteerd met een vergelijkbaar totaal gebrek aan resultaten, die beslissing zou nemen.

29. Het middel is ongegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 14 oktober 2013, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren